15/06/2023

Η Εξόδιος Ακολουθία της αρχόντισσας του Πόντου Άννας Θεοφυλάκτου

/ Επικαιρότητα

Image not found or type unknown

Η Εξόδιος Ακολουθία της Μεγάλης Κυρίας του Ποντιακού Ελληνισμού, Άννας Θεοφυλάκτου, τελέστηκε στα κοιμητήρια της Αναστάσεως του Κυρίου του Δήμου Θεσσαλονίκης, στην περιοχή της Θέρμης, την Πέμπτη 15 Ιουνίου 2023, παρουσία πλήθους κόσμου που έδωσε το παρών για να την αποχαιρετήσει.

Παρόντες ήταν ο **Δήμαρχος Θεσσαλονίκης Κωνσταντίνος Ζέρβας**, ο οποίος την χαρακτήρισε «μια μεγάλη Θεσσαλονικιά, μια μεγάλη Ελληνίδα», ενώ ο **Δήμαρχος Πυλαίας-Χορτιάτη Ιγνάτιος Καΐτεζίδης** ανέφερε ότι «την αποχαιρετούμε με απέραντο σεβασμό, θλίψη, αλλά και ελπίδα που μας γέννησε όλη η δημιουργική της πορεία».

Όπως αναφέρει το Σωματείο Δράσης «Νίκος Καπετανίδης» στο αποχαιρετιστήριό του η εκλιπούσα αποτέλεσε «έναν φωτεινό φάρο ενότητας, αξιοπρέπειας, αξιοπιστίας και γνώσης, ως η κόρη του μεγάλου ανδρός πατέρα της Θεοφύλακτου Θεοφυλάκτου, που υπήρξε εκ των ιδρυτών της Ευξείνου Λέσχης Θεσσαλονίκης».

Η ίδια η **Άννα Θεοφυλάκτου**, όπως σημειώνεται, «υπήρξε ο κρίσιμος κρίκος της αλυσίδας, που συγκράτησε την θεσμική και ιστορική μνήμη της αστικής τάξης της Πατρογονικής Τραπεζούντας». Ως επί πολλά έτη πρόεδρος της Ιστορικής Μέριμνας Ποντίων Κυριών, που είχε την απαρχή της το 1904 στην Τραπεζούντα των Κομνηνών, «κράτησε σε ανυπέρβλητα ύψη το κύρος της Μερίμνης με το απαράμιλλο ήθος της, που αφειδώς διεσκόρπισε όχι μόνο στα άξια τέκνα της αλλά και σε όλα τα μέλη της Μερίμνης και ευρύτερα στην Ποντιακή Κοινότητα».

Image not found or type unknown

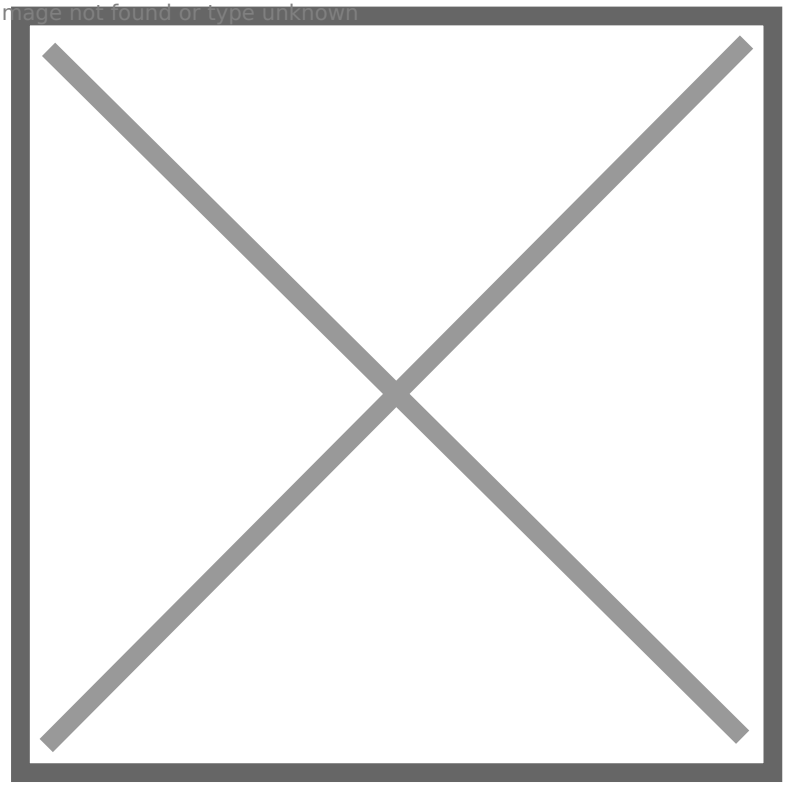

Το έργο της υπήρξε πολυσχιδές και πλούσιο και «ο Ποντιακός Ελληνισμός είναι από σήμερα πιο φτωχός και ορφανός», αναφέρει το **Σωματείο Δράσης «Νίκος Καπετανίδης»**.

Image not found or type unknown

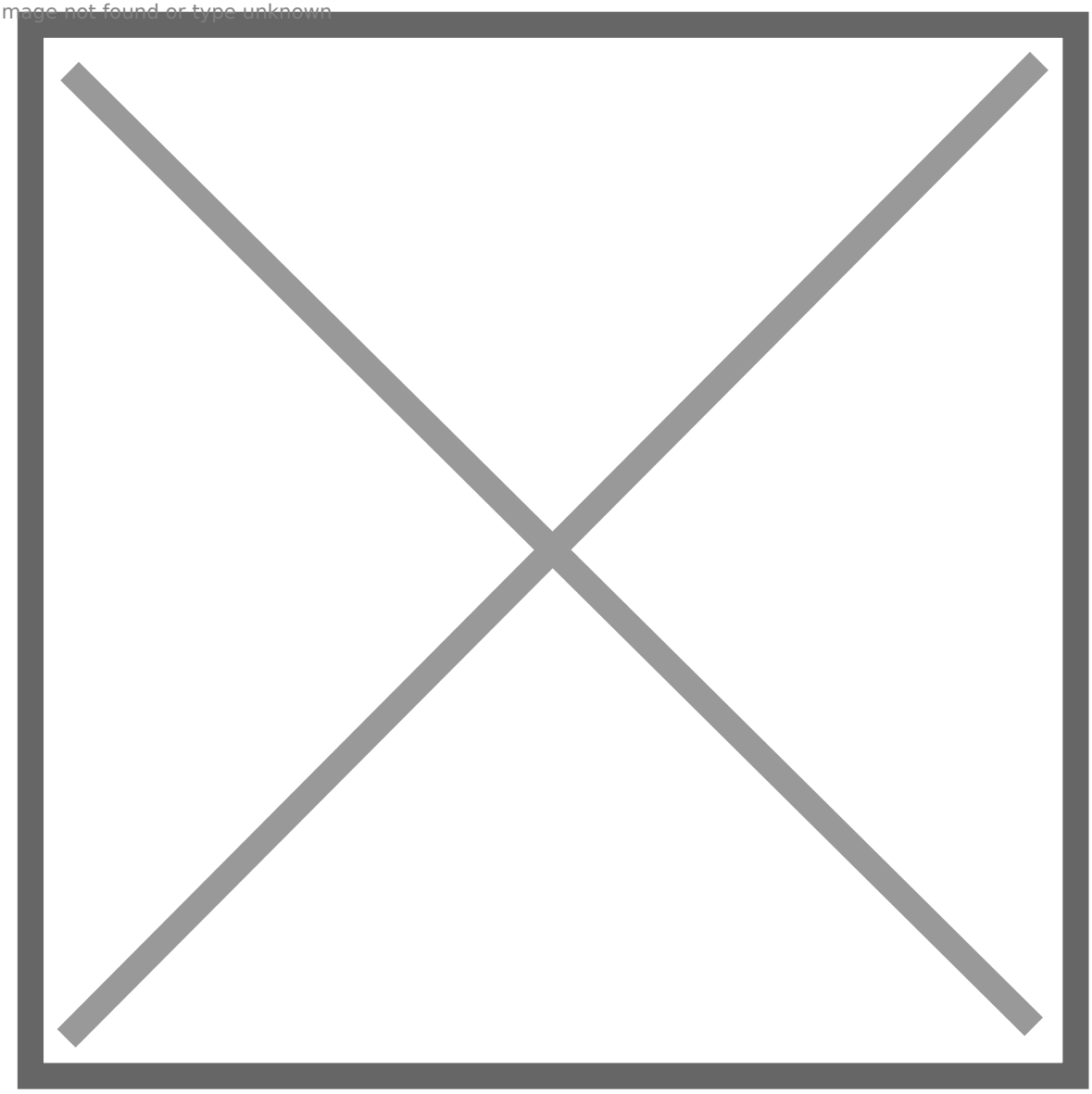

(Η Άννα Θεοφυλάκτου σε ηλικία 19 ετών – Φωτογραφία: Άννα Θεοφυλάκτου)

Το 2006, το ΑΠΕ-ΜΠΕ είχε συναντήσει την Άννα Θεοφυλάκτου στο σπίτι της, στη Θεσσαλονίκη, και εκεί διηγήθηκε την ιστορία της ως η πρώτη γυναίκα οφθαλμίατρος στη Βόρεια Ελλάδα.

Ακολουθεί το κείμενο εκείνης της συνέντευξης από το αρχείο του Αθηναϊκού/Μακεδονικού Πρακτορείου Ειδήσεων:

Ήταν 1η Απριλίου του 1943. Μεσούντος του πολέμου και της Κατοχής, οι πρώτοι φοιτητές της Ιατρικής Σχολής Θεσσαλονίκης έπαιρναν το «βάπτισμα του πυρός» στους χώρους του Πειραματικού Σχολείου της πόλης. Εξήντα τρία χρόνια μετά, η Άννα Θεοφυλάκτου, μέλος εκείνης της ομάδας των φοιτητών, που έμελλε να γίνει η πρώτη γυναίκα οφθαλμίατρος της Βόρειας Ελλάδας και η πρώτη χειρουργός οφθαλμίατρος σε όλη την ελληνική επικράτεια, ξεδιπλώνει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ τις

αναμνήσεις της από εκείνη την περίοδο.

«Εμείς μπήκαμε στην ιατρική σαν αλεξιπτωτιστές. Δεν δώσαμε εξετάσεις γιατί μπήκαμε μέσα στον πόλεμο και στην Κατοχή. Το πρώτο μάθημα έγινε την 1η Απριλίου του 1943, στο Πειραματικό Σχολείο, από τον καθηγητή της ανατομίας, τον Νικόλαο Μιχαλακέα», θυμάται η κ. Θεοφυλάκτου και εξηγεί πως όλοι οι φοιτητές του πρώτου έτους λειτουργίας της Ιατρικής Σχολής Θεσσαλονίκης ήταν εκ μετεγγραφής, αφού οι εγγραφές έπρεπε να γίνουν τον Οκτώβριο, ενώ τα μαθήματα άρχισαν τον Απρίλιο.

«Εγώ πήρα μετεγγραφή από την Αθήνα. Πολλοί πήραν από τη Φυσική, από τα Μαθηματικά. Ήμασταν πολλοί μαθητές για εκείνη την εποχή. Ήμασταν στο πρώτο έτος 400 άτομα. Γεγονός για την εποχή. Γυναίκες πρέπει να ήμασταν καμιά τριανταριά. Ήμασταν πολλοί, αλλά δεν τελείωσαν όλοι, ούτε γράφτηκαν όλοι για να τελειώσουν», σημειώνει και εξηγεί πως «πολλοί γράφτηκαν για να έχουν δικαίωμα στο συσσίτιο».

Όσοι έμειναν, έπρεπε να «παλέψουν» όχι μόνο με τις αντιξοότητες του πολέμου, αλλά και με τις έντονες αντιρρήσεις του τότε Ιατρικού Συλλόγου, ο οποίος ήταν αντίθετος με τη λειτουργία της Σχολής και έκανε αγώνα, όπως λέει χαρακτηριστικά η κ. Θεοφυλάκτου, για να την κλείσει.

«Ήμασταν αντιμέτωποι με τον ιατρικό κόσμο της Θεσσαλονίκης, εμείς που αγωνιζόμασταν να μείνει η Σχολή», εξηγεί η κ. Θεοφυλάκτου, η οποία «κληρονόμησε» την αγάπη της για την Ιατρική και την οφθαλμολογία από τον πατέρα της, φτασμένο οφθαλμίατρο της εποχής και πρώτο Γενικό Διευθυντή Θράκης.

Χρειάστηκαν ατέλειωτες ώρες προσωπικής εργασίας και μεγάλες δόσεις εφευρετικότητας από την πλευρά των φοιτητών προκειμένου να λειτουργήσει η Σχολή.

«Είχαμε το μεγάλο κακό ότι δεν είχαμε υπόβαθρο. Και κάναμε μόνοι μας πολλές προσωπικές δουλειές [...] Θυμάμαι, σε ορισμένα πράγματα που χρειαζόταν να βάλουμε τούβλα, καθόμασταν στη σειρά και ο ένας πετούσε τούβλα στον άλλο», λέει η κ. Θεοφυλάκτου και εξηγεί πως οι φοιτητές χρειαζόταν να επιστρατεύσουν όλη τους τη φαντασία προκειμένου να επιλύσουν προβλήματα όπως η έλλειψη παραθύρων στις αίθουσες του νεκροτομείου. «Πήγαμε στο τότε Δημοτικό Νοσοκομείο, το σημερινό " Άγιος Δημήτριος" και πήραμε τις ακτινογραφίες που είχαν για πέταμα. Βάλαμε ένα καζάνι που βράζαμε νερό, βουτούσαμε τις ακτινογραφίες και στη συνέχεια τις ξύναμε για να φύγει το χρώμα και τις κάναμε τζάμια και τις βάλαμε στα παράθυρά μας», σημειώνει.

Το μόνο που υπήρχε σε αφθονία τους χαλεπούς εκείνους καιρούς ήταν τα πτώματα, διότι, όπως σημειώνει η κ. Θεοφυλάκτου, πολλοί αναγκάζονταν να αφήσουν τους νεκρούς τους στο δρόμο για να μη χάσουν το δελτίο τροφίμων. «Κι έτσι, κάθε πρωί, ο κάδος της δημαρχίας τα μάζευε, περνούσε μετά από εμάς κι άφηνε τα καλύτερα», επισημαίνει και εξηγεί πως τα τραπέζια όπου εναπόθεταν τους νεκρούς προέρχονταν από τα μάρμαρα των εβραϊκών μνημάτων, στο χώρο της σημερινής πανεπιστημιούπολης, που σήκωσαν οι Γερμανοί, αμέσως μόλις η «μπότα» τους πάτησε τη Θεσσαλονίκη.

Ο πόλεμος τέλειωσε, τα μεταπολεμικά προβλήματα ξεπεράστηκαν και όσοι από τους φοιτητές εκείνης της περιόδου τα κατάφεραν, πήραν το πτυχίο της ιατρικής. Η κ. Θεοφυλάκτου αποφοίτησε το '52, παντρεμένη και ήδη μητέρα δυο παιδιών και άρχισε να εξασκεί την ιατρική το '56. Παρά το γεγονός ότι πολλοί από τους πελάτες της τη γνώριζαν χρόνια- όταν παιδί ακόμη τριγύριζε στην κλινική του πατέρα της και είτε βοηθούσε στην αποστείρωση των εργαλείων, είτε ανεβασμένη στο σκαμνί παρατηρούσε με ευλάβεια κάποια εγχείριση καταρράκτη- την προσέγγιζαν αρχικά με δυσπιστία, λόγω φύλου. «Παρ' όλο που ζούσα μέσα στην κλινική του πατέρα μου και όλη η κλινική με γνώριζε, με ρωτούσαν: καλά, εσύ θα μας χειρουργήσεις;» θυμάται και παραδέχεται πως αν δεν είχε τον πατέρα της, θα είχε μεγαλύτερο πρόβλημα.

Συγκρίνοντας την εποχή του πατέρα της και τη δική της με τη σημερινή, σε ό,τι αφορά τα ιατρικά δρώμενα, η κ. Θεοφυλάκτου θυμάται ότι τότε, η εγχείρηση καταρράκτη ήταν μια δύσκολη και περίπλοκη διαδικασία, από την οποία ο ασθενής θα μπορούσε ακόμη και να χάσει το μάτι του, ενώ σήμερα, με τα άλματα που έχει κάνει η επιστήμη, είναι μια απλή διαδικασία.

Ο πατέρας της αποτέλεσε γι' αυτήν έμπνευση και κίνητρο για να ακολουθήσει την ιατρική, ενώ στα δικά της χνάρια βαδίζει η κόρη της, η τρίτη γενιά οφθαλμολόγων

της οικογένειας.

Η Παμποντιακή Ομοσπονδία Ελλάδος για την Άννα Θεοφυλάκτου: «Με εισήγησή της ο προστάτης της «Μέριμνας Ποντίων Κυριών» και πολιούχος της Τραπεζούντος Άγιος Ευγένιος καθιερώθηκε το 1979, από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδας ως πολιούχος της Καλαμαριάς»

Βαθιά θλίψη για τον θάνατο της Άννας Θεοφυλάκτου εκφράζουν ο **Πρόεδρος και το Δ.Σ. της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος**.

«Εξαίρετη αγωνίστρια, συμμετείχε ενεργά σε πολιτιστικούς φορείς προσφέροντας πλούσιο εθνικό και κοινωνικό έργο, ενώ στήριξε από την πρώτη στιγμή τη δημιουργία της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος», αναφέρεται -μεταξύ άλλων- στη σχετική ανακοίνωση.

Υπογραμμίζεται, δε, το έργο της στη «Μέριμνα Ποντίων Κυριών», της οποίας υπήρξε πρόεδρος: «Στα εννέα χρόνια της προεδρεία της (1974-1983), ιδρύθηκε ο παιδικός σταθμός “Αργώ” για την ανακούφιση της εργαζόμενης μητέρας καθώς και η Διαμαντίδειος Στέγη για τη φιλοξενία των ηλικιωμένων. Με εισήγησή της ο προστάτης της “Μέριμνας Ποντίων Κυριών” και πολιούχος της Τραπεζούντος Άγιος Ευγένιος καθιερώθηκε το 1979, από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδας ως πολιούχος της Καλαμαριάς. Υπήρξε ιδρυτικό μέλος του Συνδέσμου Φιλίας “Ελλάς-Κύπρος” το 1976, αντιπρόεδρος του πρώτου συμβουλίου του και μετέπειτα Πρόεδρος».

Η **Άννα Θεοφυλάκτου** πραγματοποίησε πολλά ταξίδια στον **Πόντο** ενώ το αρχείο των φωτογραφιών της δωρίστηκε από την ίδια στο Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης του Δήμου Θεσσαλονίκης το 2000. Για το μεγάλο και σπουδαίο έργο της βραβεύτηκε από την «Ακαδημία Αθηνών» το 1992.